

Asiakasmaksut 2025

7392/02.03.00.00/2024

Aluehallitus 30.10.2024 § 232

Lisätiedot	Konsernipalvelujen toimialuejohtaja, talousjohtaja Ismo Rouvinen ismo.rouvinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4506
Päätösehdotus	<p>Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:</p> <p>Aluehallitus merkitsee asiakasmaksuihin liittyvät lausunnot tiedokseen ja esittää aluevaltuustolle, että se niin ikään merkitsee lausunnot tiedokseen.</p> <p>Edelleen aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että</p> <ol style="list-style-type: none">1. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista perittävät asiakasmaksut 1.1.2025 lukien hyväksytään liitteen "Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2025 lukien" mukaisesti2. Talousjohtaja valtuutetaan tekemään asiakasmaksuasiakirjaan mahdolliset tekniluonteiset tai vähäiset lakisääteisyydestä johtuvat korjaukset.
Päätös	<p>Esittelijä täydensi päätösehdotustaan niin, että aluehallitus pyytää nuorisovaltuustolta lausunnon asiakasmaksuesityksestä siten, että se on käytettävissä aluevaltuuston kokouksessa.</p> <p>Keskustelun kuluessa Alia Dannenberg esitti, että asiakasmaksuja ei koroteta. Anna Puruskainen-Saarelainen kannatti Dannenbergin esitystä.</p> <p>Koska oli tehty esittelijän täydennetystä päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, siitä tuli äänestää. Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä niin, että esittelijän täydennetyt ehdotuksen kannalla olevat äänestävät JAA ja Alia Dannenbergin esityksen kannalla olevat äänestävät EI. Äänestystapa ja -järjestys hyväksyttiin. Seuranneessa äänestyksessä annettiin 11 ääntä, joista JAA ääniä kahdeksan (Auvinen, Elo, Heinonen, Kaita, Mustonen, Reijonen, Stenberg-Louko, Tirkkonen) ja EI ääniä kolme (Dannenberg, Pirhonen, Puruskainen-Saarelainen).</p> <p>Puheenjohtaja totesi esittelijän täydennetyt ehdotuksen tulleen aluehallituksen päätökseksi.</p>
Selostus	<p>Laissa hyvinvointialueesta (611/2021) 22 §:ssä säädetään, että aluevaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista sekä hyvinvointialueen järjestämistä vastaavalle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista. Pohjois-Karjalan</p>

hyvinvointialueen hallintosäännön 12.6.2024 8 §:n mukaan aluevaltuusto päättää asiakasmaksuista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista säädetään asiakasmaksulaissa (734/1992) ja asiakasmaksuasetuksessa (912/1992). Asiakasmaksulain (734/1992; jäljempänä asiakasmaksulaki) 1 §:n mukaisesti hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä. Asiakasmaksulain 2 §:n mukaan palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen.

Laki ja asetus määrittelevät yleensä maksujen enimmäismäärät, joista hyvinvointialue voi poiketa vain alaspäin. Valtioneuvosto on antanut 3.10.2024 asetuksen (543/2024) sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuasetuksen muuttamisesta, mikä korottaa asiakasmaksuasetuksessa säädettyjen maksujen enimmäismääriä 1.1.2025 lukien: Perusterveydenhuollon palveluista perittävien asiakasmaksujen enimmäismäärät nousevat pääsääntöisesti 22,5 % (esim. terveysaseman lääkäripalvelusta perittävä maksu) ja erikoissairaanhoidon palveluista perittävien maksujen enimmäismäärät nousevat pääsääntöisesti 45 % (esim. poliklinikkamaksu). Asetusmuutos nostaa myös sosiaalihuollon palveluna järjestettävän tilapäisen kotihoidon maksun, sosiaalihuollon lyhytaikaisen laitoshoidon ja laitoksessa järjestettävän päivä- ja yöhoidon enimmäismääriä 22,5 %, jos uusia enimmäismääriä sovelletaan.

Asetuksella korotettavien maksujen enimmäismäärien nostaminen on huomioitu laskennallisesti vähennyksenä hyvinvointialueille annettavassa rahoituksessa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut 3.10.2024 taulukon asiakasmaksuasetuksessa ja -laissa säädettyjen asiakasmaksujen enimmäiseuromääristä (liitteenä). Taulukko sisältää tiedon myös asiakasmaksukaton euromäärästä (762 €/kalenterivuosi) sekä pitkäaikaisessa palvelussa olevien asiakkaiden käyttövarojen ja tulorajojen euromääristä 1.1.2025 lukien, joihin ei ole säädetty muutoksia 1.1.2025 lukien.

Uusi vammaispalvelulaki (675/2023) kumoaa vanhan vammaispalvelulain (380/1987) ja lain kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977) 1.1.2025 lukien, mutta kolmen vuoden siirtymäajalla asiakaskohtaisesti palvelutarpeen perusteella ratkaisten. Tämän takia on säädetty myös asiakasmaksulakiin muutoksia (678/2023), jotka on huomioitu liitteenä olevassa asiakirjassa ”Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2025 lukien”. Esimerkiksi ”vammaisen lapsen pitkäaikaisen asumisen tuen” -maksu hinnastoliitteen kappaleessa 6.6. perustuu asiakasmaksulain muutokseen.

Palveluista, joiden enimmäismaksuista tai maksuttomuudesta ei ole säädetty erikseen lainsäädännössä, voidaan periä hyvinvointialueen päättämä maksu, joka saa olla enintään palvelun tuottamisesta hyvinvointialueelle aiheutuvien kustannusten suuruinen. Näihin maksuihin esitetään pääsääntöisesti vähintään 3 %:n suuruista

hyvinvointialueindeksikorotusta (pyöristäen pääsääntöisesti lähimpään 0,10 euroon):

- kpl 2.3.4 terapiapalvelujen ohjattu ryhmäkuntoutus
- kpl 2.3.7 monialainen kotikuntoutus (esitys sisältää myös maksun perimisperusteeseen muutosesityksen vuorokausimaksusta käyntimaksuksi)
- kpl 2.3.8 ikäkuntoutus (palvelun nimi muuttuu samalla päivä kuntoutuksesta ikäkuntoutukseksi; osa vuoden 2024 maksuista poistuu tarpeettomana)
- kpl 3.4 vuodeosastolla yöpyvä omainen
- kpl 4.3 tukipalvelut (sisältäen mm. kappaleessa 4.3.1 ateriapalvelut, joissa ”kaikki päivän ateriat”-maksua esitetään korotetavaksi hyvil-indeksillä ja muita ateriamaksuja tuotantokulun yhteismäärän tasossa)
- kpl 4.5 kiertävä perhehoito
- kpl 4.6 lyhytaikainen perhehoito
- kpl 4.7 lyhytaikainen yhteisöllinen asuminen
- kpl 4.8 lyhytaikainen ympärivuorokautinen asuminen
- kpl 6.2 päivä- ja työtoiminta (sisältäen mm. kpl 6.2.1 vammaispalvelulain mukaisen päivätoiminnan ylläpitomaksun aterioista)
- kpl 6.3 vammaisten asumispalvelut/asumisen tuki (sisältäen mm. kpl 6.3.1 lyhytaikaisen asumispalvelun/asumisen tuen maksut, missä esityksenä lisäksi, että päivähoidosta asumisyksikössä perittäisiin ylläpitona ateriamaksu käytön mukaan)

Esitys sisältää yksittäisiä maksun alentamista koskevia esityksiä (kpl 4.3.4 muut tukipalvelut pl. pitkäaikainen yhteisöllinen asuminen; osittain myös kappaleessa 4.3.5 tukipalvelut pitkäaikaisessa yhteisöllisessä asumisessa). Lisäksi esitetään, että päiväkirurgisen toimenpiteen maksua ei perittäisi sotiemme veteraaneilta (kpl 2.4.4).

Liitteenä olevaan esitykseen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2025 lukien on myös tehty lakisääteisydestä johtuvia tarkennuksia vastaamaan nykyistä käytäntöä (kpl 2.4.1 kuntoutustutkimuspoliklinikan lääkinnällinen kuntoutus maksutonta; kpl 1.9 käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävä maksu). Lisäksi on muokattu otsikoita (kpl 2.1.1 lisätty otsikkoon Digisotekeskus; kpl 2.3.8 ikäkuntoutus entiseltä nimeltään päivä kuntoutus) ja tehty muita tarkentavia esityksiä (esim. kpl 1.10:ssä lisäys tukipalvelumaksujen perimisen keskeyttämisestä).

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen vanhusneuvostolta, vammaisneuvostolta ja lapsi- ja perheasiain neuvostolta on pyydetty lausunnot. Lisäksi Rääkkylän vanhusneuvosto ja Keski-Karjalan vammaisneuvosto ovat antaneet omat lausuntonsa. Lausunnot ovat kokousasiakirjoissa. Riippuen neuvostosta, lausunnoissa kiinnitetään huomiota mm. pienituloisiin, kotona asumisen turvaamiseen ja ateriamaksujen tasoon. Maksujen korotusesitykset osaksi hyväksytään, todeten mm., että hyväksytään ”pakollisten” korotusten osalta.

Lausunnoissa nostetaan esille myös maksujen yksilökohtainen huojentamismahdollisuus ja siitä tiedottamisen tarkeys: Asiakasmaksun huojentamismahdollisuudesta tiedotetaan jokaisessa

asiakasmaksulaskussa, maksua koskevassa viranhaltijapäätöksessä (lisäksi huojennuksen hakuohje lähetetään päätöksen liitteenä) ja Siun soten internetsivuilla (www.siunsote.fi/asiointi/asiakasmaksut/maksuvaikeudet). Neuvoja hakemiseen saa esimerkiksi puhelimitse (numero on mm. laskussa, maksupäätöksessä ja www-sivulla). Huojennusta voi hakea vapaamuotoisesti, lomakkeella tai sähköisesti.

Asiakasmaksujen nostamisesta on tehty toimialueiden kanssa ennakkovaikutusten arvioinnit, jotka ovat asian liitteinä.

Liitteenä olevassa asiakasmaksuhinnastossa on yliviivattuna vuoden 2024 asiakasmaksu, punaisella värillä asiakasmaksuasetuksen muutokseen perustuvat esitykset ja violetilla keskeisiä muita esityksiä (tekstiin tai maksuun). Vammaispalvelulainsäädännön muutoksesta johtuvat on väliotsikoitu liitteessä erikseen. Päätöksen jälkeen yliviivatut poistetaan ja punaisella ja violetilla olevat tekstit muutetaan mustiksi.